

Predstavitev analize dosežkov učencev naše šole pri NPZ iz slovenščine (6. in 9. razred) v šolskem letu 2017/2018

6. razred

1. Primerjava dosežkov učencev šole z dosežki na državni ravni

Povprečni dosežek pri NPZ iz slovenščine v **6. razredu je bil 43,50 %, kar je 2,74 % nižje kot povprečje v državi (46,24 %)**. V celotnem preizkusu je bilo ocenjenih 30 nalog (34 točkovanih enot); na naši šoli so šestošolci rešili 15 točk. enot bolje kot na državni ravni, 19 točk. enot pa so rešili slabše. Večja odstopanja v negativno ali pozitivno smer bodo predstavljena v nadaljevanju.

2. Sestava preizkusa

Preizkus znanja je bil sestavljen **iz dveh delov**: za preverjanje standardov znanja iz književnosti je bilo namenjenih **40 odstotkov** nalog v preizkusu, **jezik** pa je preverjalo **60 odstotkov** nalog.

V I. (jezikovnem) delu preizkusa so učenci prebrali izhodiščno besedilo (IB) Po železni cesti iz rubrike Vesela šola (PIL, I. 68, oktober 2015, št. 2, str. 42–44). IB je bilo prirejeno za potrebe NPZ, sestavlja ga sedem kratkih (razmeroma samostojnih) besedil, ki so oštevilčena, tri so tudi naslovljena. Naloge iz jezika so v skladu s standardi znanja v UN (str. 80) preverjale zmožnost kritičnega sprejemanja enogovornega neumetnostnega besedila, tj. tihega branja in razumevanja besedila, primerne starosti učencev, jezikovno, slogovno in metajezikovno zmožnost ter zmožnost tvorjenja enogovornega neumetnostnega besedila. **V tem delu preizkusa je bilo skupaj 18 nalog oz. 20 točkovanih enot. Naši šestošolci so 10 točkovanih enot rešili boljše, 10 pa slabše od državnega povprečja.**

V II. (književnem) delu preizkusa so učenci prebrali odlomek mladinskega romana Kot v filmu Vinka Möderndorferja (MK 2013, str. 68–69). Naloge ob IB so preverjale recepcijsko zmožnost, tj. zmožnost samostojnega tihega branja neznanega književnega besedila in samostojnega pisanja o oz. ob njem (UN, standardi znanja, str. 84). V nalogah so morali učenci svoje ugotovitve o IB pojasnjevati, utemeljevati in vrednotiti ter ob njem samostojno napisati kratko besedilo; ena naloga je preverjala literarnovedno znanje. IB v obeh delih sta glede na tematiko relevantni in zanimivi za šestošolce. **V tem delu preizkusa je bilo skupaj 12 nalog oz. 14 točkovanih enot. Naši šestošolci so 5 točk. enot reševali boljše, 9 pa slabše od državnega povprečja.**

Letošnji opisi dosežkov na državni ravni kažejo, da številni učenci po prvih šestih letih šolanja ne dosegajo nekaterih minimalnih standardov znanja, težave so se pokazale na primer že pri razbiranju najosnovnejših podatkov, kot so npr. določitev okoliščin nastanka IB, njegove teme in pri razumevanju nekaterih bistvenih podatkov v IB. Še več težav imajo učenci z utemeljevanjem svojih odgovorov s konkretnimi podatki iz IB, tudi tvorjenje besedil ob umetnostnem besedilu je za šestošolce težavno opravilo. Velik primanjkljaj se kaže tudi pri jezikovni pravilnosti – še posebej to velja za tvorbo naloge v književnem delu preizkusa.

3. Naloge, ki na naši šoli najbolj odstopajo od državnega povprečja

Naloge, ki so jih naši šestošolci reševali slabše od državnega povprečja – jezikovni del preizkusa:

Naloga	Zmožnost, standard znanja	Taksonomska stopnja	Razlika med povprečjem točk na šoli glede na državno povprečje
1.01	Določi okoliščine nastanka besedila	Znanje, razumevanje – 4., 5., 6. r. (modro območje)	-0,29
1.11	Tvori pridevniške izpeljanke za izvor in namembnost	Znanje, razumevanje, uporaba – 5., 6. r. (rumeno območje)	-0,14
1.16	Poroča o prvotnem govornem dogodku s premim govorom	Znanje, razumevanje, uporaba – 6. r. (modro območje)	-0,17
1.17a	Besede razvrsti v besedne vrste (osebni zaimek)	Znanje – 5., 6. r. (rdeče območje)	-0,39
1.17b	V zvezah povedi odpravi ponovitve (osebni zaimek)	Razumevanje, uporaba – 5., 6. r. (rdeče območje)	-0,19

Naloge, ki so jih naši šestošolci reševali slabše od državnega povprečja – književni del preizkusa:

Naloga	Zmožnost, standard znanja	Taksonomska stopnja	Razlika med povprečjem točk na šoli glede na državno povprečje
2.04	Odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih v prebranem besedilu	Razumevanje – 4., 5., 6. r. (rumeno območje)	-0,12
2.06	Upovedi čutnodomišljjsko predstavo književnih oseb	Razumevanje (modro območje)	-0,13
2.11a	Svoje trditve oz. ugotovitve o književnih besedilih ponazori, utemelji	Znanje, razumevanje, uporaba, analiza, sinteza – 4., 5., 6. r. (modro in nad modrim območjem)	-0,20

Nekatere naloge, ki so jih naši šestošolci reševali najbolje glede na državno povprečje – jezikovni del preizkusa:

Naloga	Zmožnost, standard znanja	Taksonomska stopnja	Razlika med povprečjem točk na šoli glede na državno povprečje
1.05	Določi poglobitve podatke	Razumevanje – 4., 5., 6. r. (rumeno območje)	+0,10
1.06	Določi poglobitve podatke	Razumevanje – 4., 5., 6. r. (rumeno območje)	+0,09
1.18a	Tvori (piše) besedilne vrste (opis predmeta)	Znanje, razumevanje, uporaba, analiza, sinteza – 4., 5., 6. r. (zeleno, rdeče območje)	+0,09

Nekatere naloge, ki so jih naši šestošolci reševali najbolje glede na državno povprečje – književni del preizkusa:

Naloga	Zmožnost, standard znanja	Taksonomska stopnja	Razlika med povprečjem točk na šoli glede na državno povprečje
2.03	Avtorja književnega besedila loči od pripovedovalca	Znanje, razumevanje – 4., 5., 6. r. (nad modrim območjem)	+0,11
2.09	Odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih v prebranem besedilu	Razumevanje – 4., 5., 6. r. (rdeče območje)	+0,05
2.12	Pozna književna besedila obravnavanih obveznih avtorjev	Znanje – 4., 5., 6. r. (modro območje)	+0,09

Razlaga barvnih območij:

Zeleno območje: naloge tega območja je večina učencev rešila pravilno.

Rumeno območje: naloge na meji med polovicama dosežkov.

Rdeče območje: naloge v tem območju pravilno reši 25 % učencev.

Modro območje: naloge v tem območju pravilno reši 10 % učencev.

Nad modrim območjem: nalog v 65 % primerov ne rešijo pravilno niti najuspešnejši učenci.

1. Primerjava dosežkov učencev šole z dosežki na državni ravni

Povprečni dosežek pri NPZ iz slovenščine v **9. razredu** je bil na naši šoli **54,08 %**, kar je **3,08 % višje od državnega povprečja (51,00 %)**. V celotnem preizkusu je bilo ocenjenih 34 nalog (43 točkovanih enot); na naši šoli so devetošolci rešili 34 točkovanih enot bolje ali enako kot na državni ravni, 9 točkovanih enot pa so rešili slabše.

2. Sestava preizkusa

Preizkus znanja je bil – tako kot v 6. razredu – kot vsa leta doslej sestavljen iz dveh delov: za preverjanje standardov znanja iz književnosti je bilo namenjenih 40 odstotkov nalog v preizkusu, jezik pa je preverjalo 60 odstotkov nalog.

Izhodiščno besedilo (IB) v književnem delu preizkusa (I. del) je bilo letos odlomek iz drame v verzih Andreja Rozmana Roze *Obuti maček*. Naloge ob besedilu so preverjale recepcijsko zmožnost, tj. zmožnost samostojnega tihega branja neznanega književnega besedila ter samostojnega pisanja o oz. ob njem (UN, standardi znanja, str. 93). Največ nalog je zahtevalo razumevanje besedila iz neposrednih in posrednih besedilnih signalov, in samostojnega predstavljanja ugotovitev o književnem besedilu. Ugotovitve so morali učenci ponazoriti, utemeljiti in vrednotiti. Dve nalogi sta preverjali literarnovedno znanje. V II., jezikovnem delu preizkusa so učenci prebrali dve publicistični IB *Moji starši so nemogoči* in *Zakaj me starši ne razumejo?*. Naloge iz jezika so v skladu s standardi znanja v UN (str. 88) preverjale zmožnost kritičnega sprejemanja enogovornega neumetnostnega besedila, tj. tihega branja in razumevanja besedila, primerne starosti učencev.

Tudi tokrat je predmetna komisija za slovenščino za IB izbrala besedila, ki nagovarjajo mladega bralca oz. so aktualna in zanimiva za mlade. Identifikacija s tematiko branega besedila zagotovo vpliva na motivacijo za branje in posledično tudi na uspešnost reševanja preizkusa.

Letošnji opisi dosežkov NPZ iz slovenščine na državni ravni kažejo, da številni učenci po 9-letnem šolanju ne dosegajo niti najnižjih standardov znanja, težave se kažejo tako v eksplicitnem slovničnem znanju kot tudi pri samostojnem tvorjenju krajših besedil, za katere je podatke potrebno pridobiti iz besedil.

1. Naloge, ki na naši šoli najbolj odstopajo od državnega povprečja

Naloge, ki so jih naši devetošolci reševali slabše od državnega povprečja – književni del preizkusa:

Naloga	Zmožnost, standard znanja	Taksonomska stopnja	Razlika med povprečjem točk na šoli glede na državno povprečje
1.10 (b)	Vloga pesniških sredstev	Razumevanje, analiza – višje (območje nad modrim)	

Naloge, ki so jih naši devetošolci reševali slabše od državnega povprečja – jezikovni del preizkusa:

Naloga	Zmožnost, standard znanja	Taksonomska stopnja	Razlika med povprečjem točk na šoli glede na državno povprečje
2.13	Dopolnjevanje povedi s pomensko in oblikovno pravnimi besedami (sklanjanje)	Uporaba - nižja (zeleno območje)	- 0,11
2.17(a)	Spraševanje po danih delih povedi	Uporaba - nižja (modro območje)	- 0,10
2.17(b)	Opis stavčne sestave podredno zloženih povedi – ločevanje glavnega in odvisnega stavka	Znanje - nižja (rdeče območje)	- 0,13
2.18(a)	Prepoznavanje, razumevanje in opisovanje jezikoslovnih izrazov (število stavkov v povedi)	Znanje - nižja (rdeče območje)	- 0,12
2.19	Pretvorba premega v odvisni govor	Znanje, uporaba (rdeče območje)	-0,17

Nekatere naloge, ki so jih naši devetošolci reševali najbolje glede na državno povprečje – književni del preizkusa:

Naloga	Zmožnost, standard znanja	Taksonomska stopnja	Razlika med povprečjem točk na šoli glede na državno povprečje
1.11	Doživljanje, razumevanje	Razumevanje in analiza – višja (nad modrim)	+ 0,30

Nekatere naloge, ki so jih naši devetošolci reševali najbolje glede na državno povprečje – jezikovni del preizkusa:

Naloga	Zmožnost, standard znanja	Taksonomska stopnja	Razlika med povprečjem točk na šoli glede na državno povprečje
2.06	Iskanje podatkov v besedilu	Znanje, razumevanje in uporaba – nižje in višje (rdeče območje)	+ 0,19
2.10 (b)	Poznavanje, razumevanje, opis in uporaba jezikoslovnih izrazov	Znanje – nižje (rdeče območje)	+ 0,22

Razlaga barvnih območij:

Zeleno območje: naloge tega območja je večina učencev rešila pravilno

Rumeno območje: naloge na meji med polovicama dosežkov

Rdeče območje: naloge v tem območju pravilno reši 25 % učencev

Modro območje: naloge v tem območju pravilno reši 10 % učencev

Nad modrim območjem: nalog v 65 % primerov ne rešijo pravilno niti najuspešnejši učenci

SMERNICE ZA NADALJNJE DELO: V prihodnje bomo poskušali pri pouku slovenščine posvečati več pozornosti **bolj poglobljenemu in natančnemu branju, iskanju in razlagi podatkov iz besedila**, poleg razumevanja (umetnostnih in neumetnostnih) besedil tudi njihovem **analiziranju in sklepanju** iz njih.

Tvorbne naloge so bile letos med tistimi, ki so jih naši učenci opravljali bolje od povprečja v državi, tako da je naš trud na tem področju vsaj v določeni meri obrodil sadove. Da je tudi **motivacija** ključna, vemo že vsa leta in vsi skupaj se moramo truditi, da ohranimo pozitiven odnos do NPZ-jev na splošno, saj učenci, ki dosežejo zelo nizek rezultat, rezultat na ravni šole zelo znižajo.

Do konca 9. razreda se tako pri jeziku kot književnosti nakopiči velika količina učne snovi, ki pa je nekateri učenci zaradi večletnega nerednega dela ne utrdijo dovolj. Kljub temu da v šoli veliko ur skozi celotno šolsko leto namenimo utrjevanju snovi z različnimi učnimi oblikami in metodami dela (miselni vzorci, učne kartice, delo v parih ...), je **opravljanje domačih šolskih obveznosti** nenadomestljivo. Ker ta generacija s tem ni imela večjih težav, je uspešen rezultat posledica tudi tega dejstva.

Po vertikali bomo učence še bolj opozarjali na **ustrezno jezikovno ustno in pisno izražanje** (učenci se namreč v vsakodnevem življenju, ki jim ga kroji sodobna tehnologija, vedno bolj srečujejo s popačeno slovenščino – npr. dopisovanje na socialnih omrežjih). Pozorni bomo tudi na **ustrezen zapis besed, pisavo** (lepopis, čitljivost). Pri NPZ so učenci izgubljali točke tudi zaradi nečitljive pisave pri tistih nalogah, pri katerih se je vrednotil pravopis.

3. Primerjava dosežkov pri NPZ iz slovenščine po letih

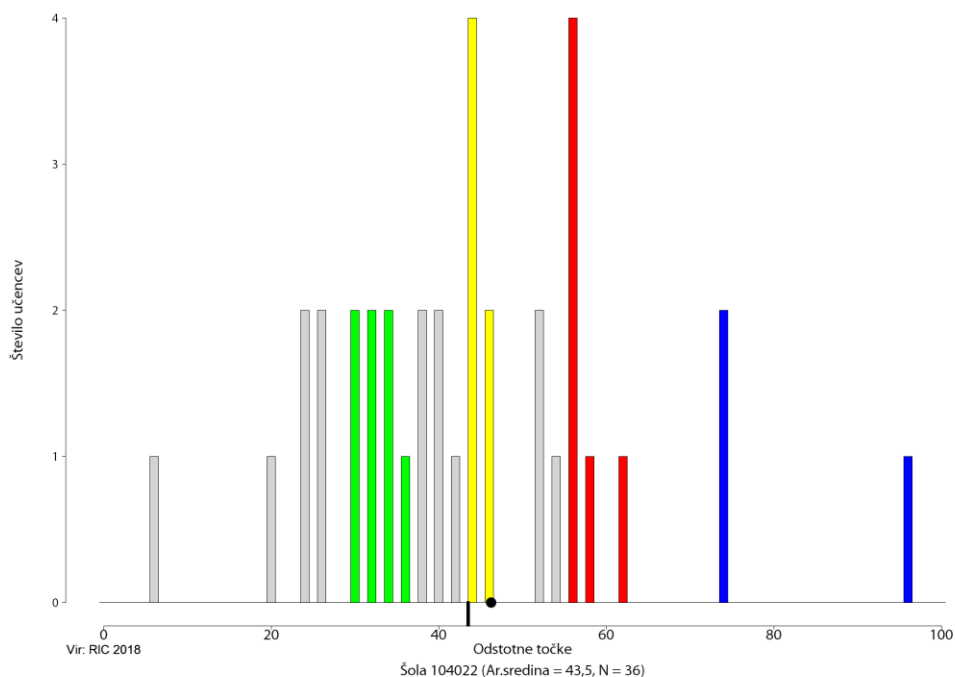
6. razred	Povprečje na državni ravni (%)	Povprečje na ravni naše šole (%)	Razlika/odstopanje (%)
Šolsko leto			
2017/2018	46,24	43,50	-2,74
2016/2017	51,61	49,39	-2,22
2015/2016	54,46	51	-3,46
2014/2015	49,47	55,57	+6,10
2013/2014	62,10	64,59	+2,49
2012/2013	49,79	52,43	+2,64
2011/2012	56,70	59,11	+2,41
2010/2011	47,61	49,17	+1,56
2009/2010	54,77	55,17	+0,40
2008/2009	71,30	76,99	+5,69

9. razred

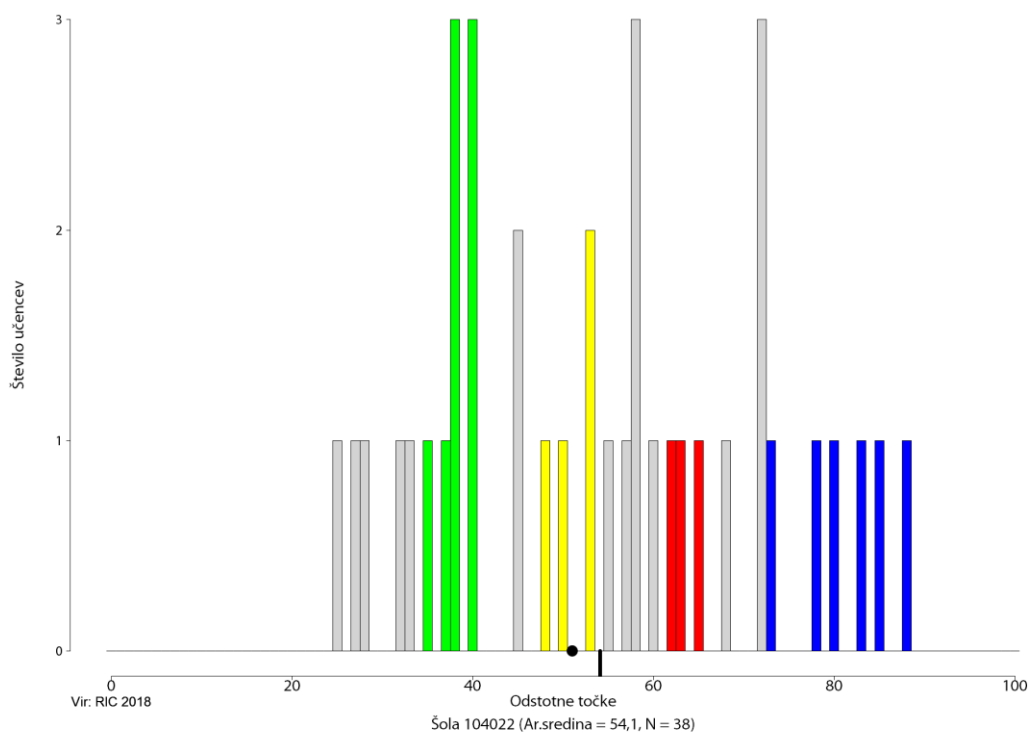
	Povprečje na državni ravni (%)	Povprečje na ravni naše šole (%)	Razlika/odstopanje (%)
Šolsko leto			
2017/2018	51,00	54,08	+3,08
2016/2017	46,38	48,51	+2,13
2015/2016	53,54	53,24	-0,30
2014/2015	58,62	58,25	-0,37
2013/2014	55,07	57,08	+2,01
2012/2013	51,77	52,81	+1,04
2011/2012	54,94	56,47	+1,53
2010/2011	55,00	54,79	-0,21
2009/2010	51,11	59,59	+8,48
2008/2009	56,09	58,58	+2,49

4. Grafična predstavitev dosežkov NPZ iz slovenščine na ravni šole

Porazdelitev točk pri predmetu SLOVENŠČINA (NPZ, 6. razred, 2018, N = 17528)

Porazdelitev točk pri predmetu SLOVENŠČINA (NPZ 9. razred, 2018, N = 15827)

Pripravile: Marija Helena Logar, Urša Rožič, Anita Zupanc
(aktiv učiteljic SLJ)